

Dotaz:

Před dvěma měsíci jsme si pořídili štěňátko labradorského retrievera. Bylo mu tehdy 4 měsíce. Během posledních dvou týdnů náhle začal kulhat na levou přední končetinu. Když sedí, tak vytáčí packu směrem ven. Ráno je to kulhání nejhorší, potom to rozchodí. Dočetla jsem se, že u labradorů existuje dysplasie na loketních kloubech. Může způsobovat toto onemocnění podobné potíže? Je to něco jako dysplasie kyčelních kloubů? Co máme s pjskem dělat?

Je tomu tak. Nejen u labradorů, ale také u jiných velkých plemen psů, jako je například bernský salašnický pes, německý ovčák nebo rottweiler hraje komplex onemocnění, kterému se dnes říká zjednodušeně dysplasie loketních kloubů (DLK) významnou roli. Jedná se o skupinu několika onemocnění, která postihují různým způsobem různé části loketního kloubu. Mohou se vyskytovat samostatně nebo v kombinaci, mohou být postiženy obě končetiny nebo jen jedna. Často diagnostikujeme DLK v souvislosti s onemocněním jiných kloubů, jako jsou ramena či hlezna. DLK se řadí mezi takzvané pubertální vývojové choroby. Vývojové proto, protože je dána určitá genetická (plemenná) dispozice a stupeň či závažnost onemocnění se rozvíjí v závislosti na okolnostech v prvních měsících života psa. Nejčastěji jsou těmito okolnostmi chybná výživa psa a překrmování štěněte preparáty obsahujícími vápník. K tomuto problému se ještě vrátíme. Dnes se předpokládá, že základem syndromu dysplasie loketního kloubu je takzvaná osteochondróza (OCD). Ta vzniká v následku lokálního přetížení chrupavky a narušení jejího vývoje u rostoucího psa. Při osteochondróze dochází ke zbytnění a následnému odumírání nedostatečně vyživované chrupavky. OCD-léze může vzniknout buď přímo uvnitř kloubu, nebo v chrupavce růstových zón dlouhých kostí. Růst kosti zde může být následně zpomalen. Jelikož je loketní kloub tvořen třemi kostmi, je zde důležité, aby všechny rostly stejnoměrně. Pokud tomu tak není, vznikají nerovnosti uvnitř kloubu, které vedou k bodovému přetěžování určitých částí chrupavky a k její destrukci. Podle toho, která část kloubu je postižená, se rozlišují různé nemoci shrnuté pod pojmem DLK. Narušení vývoje chrupavky je dáno na jednu stranu ohromným růstem velkých a obřích plemen v prvních měsících života, na který není kostra přizpůsobena. Na druhou stranu narušuje funkci buněk, které chrupavku tvoří, vysoká hladina vápníku v krvi. Chovatelé často doporučují dokrmování štěňat velkých plemen vápníkem "na zdravý růst kostí". Zde je zásadní problém. Štěně není schopno, na rozdíl od dospělého, vztřebávat ze střeva pouze množství vápníku, které potřebuje, ale vztřebává prostě všechno co pozře. Tím pádem je většina štěňat i bez dalšího doplňování vápníku a při kvalitní stravě mírně předávkována vápníkem. Deficity vápníku rozhodně nenastávají. Naopak vede další doplňování kalcia k porušení funkce chrupavky. Podobným problémem jsou takzvaná "štěněčci" krmiva, která obsahují velké množství bílkovin a urychlují růst psa- a tudíž i stres na kostru příliš rychle rostoucího jedince. První symptomy vidáme u postižených psů nejčastěji ve věku 6-11 měsíců, někdy i později. V případě vašeho psa je symptomatika zcela typická. Přesná diagnóza problému může být velmi obtížná a správná interpretace rentgenů není jednoduchá. Proto je nutné vyhledat odborné pracoviště, kde se provede nejen korektní interpretace řádně zhotovených RTG snímků, ale kde je možné problém také přímo řešit. Pomocí rentgenologie také odlišíme ostatní možné příčiny kulhání, jako je například osteochondróza ramenního kloubu, juvenilní panostitida (bolestivý, neinfekční zánět kosti), následky úrazů atd. Bohužel je terapie, pokud již vznikla jakákoliv forma DLK, většinou chirurgická. Často je nutná operace obou kloubů. Čím později stanovíme diagnózu, tím horší je prognóza na úspěch léčby. Pacienti, kteří podstupují zákrok ve věku 12 měsíců a více, mají většinou již pokročilé degenerativní změny v kloubech a úspěšnost zákroku je omezená. Nicméně i u starších psů přináší chirurgický zákrok většinou značné zlepšení stavu, když už ne úplné vyléčení. U některých forem dysplasie je dnes ve vyspělých zemích metodou volby (jak diagnosticky, tak terapeuticky) takzvaná artroskopie. Jedná se o minimálně invazivní metodu, kde pomocí tenkých optických a pracovních instrumentů zavedených do kloubu malinkými otvory v kůži můžeme detailně vyšetřit kloubní prostor a případně rovnou odstranit odumřelou chrupavku. Je to metoda velmi úspěšná, nicméně technicky a finančně značně náročná. Finální výsledek je srovnatelný s řádně provedenou chirurgickou revizí kloubu. Jsou ovšem výjimky, kde mohou být změny v kloubu tak drobné, že je lze rozpoznat pouze pomocí artroskopie. Pooperační péče je zaměřená na řízenou fyzioterapii, a akvaterapii (cviky ve vodě a plavání). Je ovšem také nezbytné uvědomit si, že dodnes neexistuje 100% úspěšná terapie. Každý pacient zůstává po celý život více či méně hendikepovaný, s pokročilým věkem se vždy rozvíjí v kloubu artróza. Rozdíl je pouze v tom, že u léčených psů k tomuto rozvoji dochází výrazně později a pomaleji, takže mohou strávit celý život bez závažnějších bolestí. Terapii můžeme doplňovat různými látkami, které zlepšují kvalitu chrupavky (takzvaná chondroprotektiva), jejich účinky jsou ovšem omezené. U pacientů, kteří již trpí závažnou artritidou používáme protizánětlivé léky, které zároveň tlumí bolest. Někdy je nutné tyto léky užívat trvale. Jako vždy je i zde nejlepší prevence onemocnění. Ta spočívá ve vyřazení postižených jedinců z chovů a v omezení kalorických krmiv a přípravků obsahujících vápník u rostoucích zvířat. Zde je nezbytné řádně

informovat chovatele a chovatelské kluby velkých plemen. Podobně jako u dysplasie kyčelních kloubů se dnes u některých plemen také posuzují loketní klouby v rámci bonitace. Problém spočívá v tom, že se provádí toto vyšetření většinou nejdříve v osmnácti měsících života, kdy je na řešení onemocnění již téměř pozdě.

MVDr. Jan Hnízdo
www.animalclinic.cz